

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM Monošter, 9. marca 2017 - Leto XXVII, št. 10

stran 3

VESELI FAŠENEK PENZIONISTOV VKÜPER Z MLADINOV

Duga repa, kusti len...
stran 2

Če zdravdje slüži...
stran 8

Že od malega je treba stati na odru...
stran 10

ŠEGE ALI PROGRAMI?

»Trno se mi vidi, kak tej mladi gorderžijo svoje šege, svoje tradicije,« je pravla ena varaška leranca, Vogrinka, pauleg mene na fašensko nedelo, gda so na fašenskoj povorki, stero je organiziralo Drüštvo porabski slovenski penzionistov, zaplesali mladi sakalovski folkloristi. (Tau je od njé vólko priznanje bilau, ka ovak zna biti trno kritična.) Te njene reči pa nasploj programi na fašensko nedelo pa terek so me nikak silili k razmišljanji o tradiciji pa moderni cajtaj.

Vse naše slovenske šege pa navade, stere mamu po naši vesnicaj, so se narodile gnauksvejta med pavarskim lüstvom, v kmečki skupnosti (paraszti közösségben), kak tau čedno pravijo.

Kak je tau s fašenskimi šegami? Lidgé na vesi so se do februara že naveličali duge, mrzle pa kmične zimé, zatok so si vönajšli razne šege, ka bi go zagnali. Pa nej samo zimo, liki vse lagvo in vse betežno. Vse baje se morajo na fašenek na ogenj lčiti pa zažgati. Tau simbolizira ogenj na borovom gostüvanji, gda zažgejo vrejek baura. Tau simbolično dejanje so napravili penzionisti tö, gda so na konci povorke vužgali ogenj na dvauri slovenskoga doma.

Gda pa staro pa slabo taminé, mora priti nauvo, friško, zdravo in čisto. Mora se začniti nauvo življenje. Življenje je pavarskim lidam dala zemla, če je biu na nej dober pauv. Zatok sta pa porabska lika *Fašenek pa Lenka* gnauksvejta plesala z lidami za »kusto repo« pa za »dugi len«. (Zatok sta visiko skakala na fašenski terek »Zvezina« Fašenek pa Lenka, gda sta ojdla kauli po vasaj.) Kusta repa je pomejnila gesti, vej pa če de živina mejla gesti (krave, svinje), do ga lidgé tö meli. Len (lan) so nücali za platno, iz platna so šivali obleke... Tau dvaue je najbolje potrebno, ka človek leko živé pa prežive. Bar tak je bilau pred dosta-dosta lejtj, gda so se te šege narodile.

Dapa v Porabji nega več lena, repe tö skurok nej, pa nej več pravoga pavarskoga lüstva. Nejga več tistoga življenja na vesi, gde je normalno bilau, ka so se na fašenski terek podje sami od sebe notzravnali pa ojdli od iže do iže. Nazadnje se je tau vejdrjk zgodilo v 70-i - 80-i lejtaj. Ka je gnauksvejta bilau, se ne more v takši formi nazaj prinesti. Tak zdaj delo »samoorganiziranja« morajo prejkvzeti organizacije in drüštva, naj se te šege leko pokažejo mladim pa mlajšom. Skurok bi si vüpala povedati, ka so tau več nej prave šege, liki bole programi. Vüpam, ka zavolo toga nedo ništrni čemerni namé. Tau je nej baja, vej pa kolau časa ne moremo nazaj obračati. Moramo se trejti, ka naj bar na takšno formo leko mladim pokažemo, kakšne navade so meli naši predniki.

Drugo je pa tau, ka se moramo s tejm tö sprijazniti (megbarátkozni), ka se na fašenek v vseféle nutzravnajo lidgé, nej samo v tradicionalne maškare, kak smo ji bili gnauksvejta včeni. (Na originalne maske moramo skrb meti pri borovom gostüvanji, stero je gori na lišti nacionalne erbe.) Ovak je pa fašenek za tau tö, ka »norije delamo«, vej se pa leko skrijemo za masko čalarice, ciganjice, djagra ali raufenkeraša, dapa ranč tak smo leko baugina margetica (pikapolonca), goba ali pica... Samo moramo znati mlajšom pa mladini raztomačiti, ka je razlika med (porabsko) tradicijo in karnevalom.

Marijana Sukič

Duga repa, kusti len...

Zveza Slovencev na Madžarskem je letos že tretjo paut organizirala, ka sta Fašenek pa Lenka kauli odla v Porabji na fašenski terek.

Pri Anuški Ropoš v Otkauvcaj

Zato, aj se ne pozabi, aj mlajša generacija vidi pa tadale nese tau staro šego.

Na Gorenjom Seniki so nas šaularge počakali v kulturnom daumi

Naš Fašenek pa Lenka sta letos od Lipe štartala, gde sta küjene klobase mela za zajtrk, aj bola ladata skakati z viskimi nogami. Kak vsakšo leto, zdaj ji je tö Stancko Črnko sprvajo na harmoniki, dapa zdaj so nej pejški odli, liki z mali kombijom smo je vozili. Istina zdaj so cejlo Porabje zopojdli, nej samo edno ves, pa eške v Markovcay so se pokazali. Najprvin smo se v Števanovce pelali k tetici Ropoš, štera je nam taši slivovi pokaraj pa fanke spekla, ka eške zdaj nam sline tečejo. Dapa nej zaman je skark žganjarna, palinka je tö dobra bila, mogla je dobra biti, vej pa Fašenek pa Lenka sta tak odla na njau kak fčele na med. Odtec so v števanovsko šaulo šli,

gde so mlajšom tak na hitro fašenski ples naredli na dvauri. Pleso je vsikši, od maloga do velkoga, od školnika do školnikojce, pa

vsigdar s kroflinami pa s pijačov čakala. Dobro, ka mamu cesto od Verice do Gorenjoga Senika, zato ka smo v zamüdi bili, pa etak smo te pricajti leko na Gorenji Senik prišli, gde so nas mlajši v kulturnom daumi čakali. Tam je že taši ples biu, ka cejla zidina se je zdigavala, za frtau vöre sta Fašenek pa Lenka odnemogla od plesa, eden je bola švico kak drügi. Še dobro, ka je predsednica narodnostne samouprave nas povabila na pijačo, ovak bi vejn tak obadva

Prejk granice smo tö šli: pri Minku v Markovcay

vöposenila. Odtec smo v sakalovski vrtec šli, gde so nas mlajši že fejst čakali, pa ranč tak saused,

V Sakalauvca nas vsakšo leto čaka Ledinani Feri (Bene)

eške ravnateljica Agica Holec si je poplate brüsila. Gda smo na Verico v krčmau prišli, tam so enga zaplesali pa so si dolavseli, zato ka krčmarica Marika njim je plačala edno rundo, pa več za vruga so si rit nej steli zdigniti. Potejm smo pozvali generalnoga konzula, če ma volau, aj pogledne Fašenek na Verici. Pa emo volau, za pau vöre je špricer piu z nami. Kak vsakšo leto, zdaj smo v Markovci Minco tö poglednili, stera je nas kak

gosapud Bene tö. Pri njem se vsikšo leto stavimo na edno palinko. Kak vsigdar zdaj smo sakalovsko krčmau tö poglednili, zato ka tam se vsigdar najdejo dobri plesalci. Že večer biu, gda je tazmantrano sejdlja fašenska banda v Lipi pri večerji, dapa nete dali valati, že od tauga so se pogučavali, kak baude drügo leto na fašenski terek.

Karči Holec

VESELI FAŠENEK PENZIONISTOV VKÜPER Z MLADINOV

Drüštvo porabski slovenski penzionistov pri svojem deli ma dostafela doužnosti za svoj narod, za slovenstvo. Med tejmi je, ka pomaga gora držati, obraniti in-

Döbrögi s pipov

dašnje porabske šege za mlajšo generacijo. Slovenski penzionisti so si že včasik po ustanovitvi drüštva fašenek vöodebrali. Zatok so se pa že včasik 1997. leta na fašensko nedelo bole batrivni penzionisti nota naravnali pa norüvali, s tejm razveselili svoje vrstnike v Slovenskom daumi. Penzionisti so prejk dvajsti lejt velki stopaj naprajli s tejm, ka so od leta do leta furt na vekšo šli,

Mlajši iz Sakalauvec

so furt bole batrivni pa kreativni bili. Par lejt nazaj so spoznali, ka tau érbo samo tak leko prejk dajo mladini, jo nota navčijo, če zvöjn svoji vnukov dostaveč drügi tü aktivizirajo, vcuj potegnejo. Zatau zovejo vcuj porabske slovenske organizacije s svojimi mladimi držinami pa mladinov, z Goričkoga pa penzioniste, aj vsebole krepšo bau slovensko djedro.

Drüštvo penzionistov je oprejto, rado dá maudoš drügi organizacijam, lidam tü, aj na tau táli tü spoznani pa priznani baujo. Letos je zaprosilo ves Sakalauvec, stera je pod vodstvom domanje županje Valike Rogan z

radostjov vzela pozvanje. Etak so penzionisti vküper s samoupravo vesi Sakalauvci pa s slovensko

Povorka se napauti od Slovenskoga doma

samoupravo, z Goričkoga pa z Drüštvom penzionistov Rogošovci pod vodstvom predsednika Milana Gabra 26. februara na fašensko nedelo pa leko napunili z maškarami pa norüvanjom center varaša Monošter. Kak že

ražnosti. Gda so se kejpali pred daumom, ga je hvala Baugi telko maškar kaulek vzelo, ka če bi

sapo nöjco, bi se buma zasapo. Té pa nej čüda, če so samo té vpa-met vzéli, ka Fašenka z Lenkov nin nejga pri kejpianji, gda so se napautiti steli. Fašenek pa Lenka sta glavniva, nejga ka. Njiva sta vodila povorko, za njimi so včasik gorički padaši maširali, potistim vsi nota naravnjeni penzionisti, steri so se med potjauv veselo trausili, na raji skakali, ka njij tašoga ipa prej nikdar nika ne boli. Na srejdji so bili Vinski bratje, steri so davali muziko pod peté sakalauvskej mladój folklori pa vsejm Sakalauvčarom, steri so redno pomladili s svojimi modernimi maskami té dugi red. Za njimi so pa vlekli muzikanti Nimam časa iz Rogošovec, aj lüstvo, stero ji sprvaja, tü leko pozna tau

Plesalo je staro ino mlado

nej vsakdanešnja karažnost pa »norost«. Istino, ka dočas so gora prišli v center, je povorka tak vögledala kak starušenca. Hvala Ba-

ugi, tau znamenüje, ka so civilni lidge želeli biti med njimi. V povorki je maširalo malo prejk 130 lidij, steri so bili gora naravnjeni, té muzikanti pa sakalauvski folkloristi, stera so sprvajali penzionisti, ki so samo gledat prišli pa dosta drügoga lüstva se je vküp nabralo med potjauv. Zvöjn in-dašnji maškar, stera mujs morajo biti, je dosta moderni, danešnjoga časa vözmišleni dobri maškar bilau. Človek bi ranč nej brodo, ka so penzionisti, tak domanji kak iz Slovenije tü, tak kreativni, tašo vse kaj si vözbrodijo. Mladi Sakalauvčarge so pa zvekšoga

Pisana družčina, Porabki z Goričancom

moderni svejt postavili pred nas, ka od mlajšov ranč nemo gončali, kak so bili dobri. V centri

varaša ji je dosta lüstva kaulek vzelo, gda so se na dola zaprejto paut postavili zatok, aj program vsi leko poglednejo, vej pa telko

poštenjë njim tü odi. Najprvim so dobre prejkmurske naute igrali pa popejvali Vinski bratje,

Indašnja čaralica

k sterim so se za par minutov vsi muzikanti vcuj sprajli. Pa tau nej čüda, ka vsi trauji muzikanti vse vejo vküper igrati brezi toga, ka bi naprej kaj naštijmali pa proba-

li! Tau je pa ja več kak lübezen do slovenskij pesmi! Sakalauvska mlada folklori je lepau pa karažno zaplesala svoje slovenske plese v sprvajianji fudaša Borisa Velnera, zakoj je dobila velki aplauz. Na tau so se pa vse maškare kaulikvrat špancerale, se nota pokazale, svojo norüvanje delale, aj lüstvo vsakšo leko vijdi. Istino, ka so na konci tak vküp bili že stisnjeni, nej bilau drügo, kak začiniti fašensko veselico. Plesali so mali-

-velki, nota zravnjeni pa civilni, najbola so pa uživali mlajši, bilau nji je kaulek 15 nota naravnjeni. Center Monoštra je tak li štrmo od djukanja, popejvanja, igranja, eške tisti tü mogo čüti, sto nej sto. Lüstvo, stero je zvöjn Varašancov iz porabski vasnik tü lepau prišlo vküp, se je pa tomi radüvalo, kakšno dobro volo majo vsi. Gda so nazaj prišli v Slovenski daum, so čerelice z velikim dinom naganjale pa tazacmarile zimau, potistim se je pa v Lipi tadale plesalo za dugi len pa kusto repo, dočas je stoj volo emo. Igrali so vsi muzikanti, pa tau za dobro volo. Na fašenskom programi smo etak na velki eške nikdar nej prišli vküper, bilau nas 170. Tau pa že bila dobra drüžba!

*Klara Fodor
foto: M. Kozar*

PREKMURJE

Fse

»Pravla san ti, ka te več ne nücan. Idi kraj, ne mešaj mi glave. Daj me več ne zovi. Neščten te več viditi«. Tak se začne pesem z naslovom Fse, stero je na Emi – tak se tove slovensko tekmovanje za Evrosong – zapojevala mlada prekmurska pevka Nika Zorjan. Prišla je v finale med osem najbavški, na konci pa je ostala v zlati sredini, peta. Gvino je pevec Omar Naber.

Nemo vam dosta pisala o tom, kelko praja se je zdignilo zavolo toga, ka je lüstvo čemerno bilau zatau, ka sta ljubljenca njihovi src BQL (ide za kratico angleške fraze Be cool), pop duo bratov Piletič s Koroške, bila samo drü-giva. Bole fontoško je zamé tau, ka v cajti, gda angleški gezik na dosta mestaj, sploj pa v muziki, tüdi v Sloveniji kraj tiska materni gezik, je lepau, ka se je Nika odlaučila, ka de popejvala v slovensščini. Od osmi finalistov so samo trgé popejvali v maternom geziki. Prekmurci smo ške telko bole ponosni, ka se je odlaučila, ka de popejvala v domanjom dialekti, v našoj lejpoj prekmurščini, stero tüdi Porabci dobro razmejte.

Nej dugo toga smo slavili mednarodni den maternoga gezika. In te smo leko čüli, ka se gnesden po sveti guči ške okauli šest gezero gezikov, polonje od nji pa je takši, ka se leko zgodi, ka do vömrli. Sploj tisti so v nevarnosti, ka jih malo lüstva guči. Znamo, ka v Porabji trno malo takši mlajšov geste, ka znajo povedati kakšno rejč po domanje. V Prekmurji je vala baugi takši dosta. Čiglij tüdi naša mladina – poglednite samo na Facebook in drüga družbena omrežja – dosta angleški rejči nüca, je vseeno ške dosta takši tö, ka flajsno nücajo gezik, steroga so daubili z maternim mlejkom in v sterom tüdi senjajo. Naj bau ške dugo tak.

Silva Eöry

NAČRT PROGRAMOV ZVEZE SLOVENCEV NA MADŽARSKEM za leto 2017

A Magyarországi Szlovének Szövetsége 2017. évi programterve

5. januar

Otvoritev fotorazstave Mirjane Časar v Slovenskem domu v Monoštru.

27. januar

Obujamo dediščino s pravljničnimi večeri za odrasle v soorganizaciji Pokrajinske in študijske knjižnice Murska Sobota v Hiši jabolk na Gornjem Seniku.

19. januar

Seja predsedstva Zveze Slovencev na Madžarskem.

12. februar

Slovenski kulturni praznik. Predstavitvev zgoščenke z naslovom Edna ftica priletejla (ljudske pesmi iz Porabja) v Slovenskem domu v Monoštru. Na kulturnem programu sodelujejo Ljudski pevci ZSM Gornji Senik, Pevska skupina Somboteltske spominčice in pevka Dorina Gujt s spremljavo Andija Sobočana na cimbalah.

23. februar

Predstavitvev knjige Branka Šömna z naslovom Rakičanski breg/Monošterski brejg v Slovenskem domu v Monoštru.

28. februar

Oživitev pustnih šeg v porabskih vaseh.

marec-april-maj

Tečaj slovenskega jezika v Slovenskem domu (tedensko).

17. marec

Obujamo dediščino s pravljničnimi večeri za odrasle v soorganizaciji Pokrajinske in študijske knjižnice Murska Sobota v Števanovcih.

23. marec

Potopisno zgodovinsko predavanje Srečka Kalamarja o Likiji

25. marec

Sodelovanje Komornega pevskega zbora na pevski reviji Primorska poje.

9. april

Velikonočni koncert pevskega zbora Maranata iz Nuskove v kulturnem domu v Števanovcih.

23. april

Nastop Ferija Lainščka in Ditke. Koncert uglasbene poezije v Slovenskem domu v Monoštru.

... april

Seja predsedstva Zveze Slovencev na Madžarskem.

april, maj, junij, september

Seznanjenje predšolskih otrok s porabsko dediščino preko izvedenih delavnic na vzorčni kmatiji na Gornjem Seniku.

7. maj

»Od kec si, lubica?« Srečanje ljudskih pevcev in godcev v Slovenskem domu v Monoštru.

19. maj

Občni zbor ZSM v Slovenskem domu v Monoštru.

... maj

Seja predsedstva Zveze Slovencev na Madžarskem

maj ali september

Predavanje o gobah, nabiranje in priprava gob pri Porabski domačiji v Andovcih. Predavanje bo imel Slavko Šerod, predsednik Gobarskega društva Lisička Maribor.

...junij

Sodelovanje Športnega društva Slovenska ves na mednarodni prireditvi, 41. Srečanje mladih slovenskih športnikov iz obmejnih dežel v Sloveniji.

10. junij

PORABSKI DAN – Srečanje Porabskih Slovencev v Monoštru.

LIPAFEST – II. Mednarodni festival plesa. Na plesnem festivalu bo sodelovala Akademska FS France Marolt.

Koncert glasbene skupine ORLEK na dvorišču Slovenskega doma.

17.-18. junij

48. Tabor slovenskih pevskih zborov v Šentvidu pri Stični, ki se ga bo udeležil MePZ Avgust Pavel Gornji Senik.

8.-15. julij

Jezikovne počitnice v Piranu za učence in dijake v organizaciji ZRSŠ.

6.-13. avgust

16. mednarodna likovna kolonija v Monoštru.

26. avgust

20. obletnica Folklorne skupine ZSM Sakalovci.

..... avgust

47. Mednarodna likovna kolonija mladih iz Slovenije, Avstrije, Italije,

Hrvaške in Porabja v Italiji.

september-oktober-november

Tečaj slovenskega jezika v Slovenskem domu (tedensko).

...september

Premierna predstava gledališke skupine Nindrik-indrik ZSM v kulturnem domu v Števanovcih v okviru Srečanja gledaliških skupin.

... september

Mednarodni kolesarski maraton v soorganizaciji ŠDK Monošter.

... september

Seja predsedstva Zveze Slovencev na Madžarskem.

16.-17. september

Predstavitvev »Porabskega borovega gostüvanja» ob sprejemu novih elementov na Nacionalni seznam žive kulturne dediščine za leto 2017.

14. oktober

V. Vrajža nauč v Andovcih v soorganizaciji PKTD Andovci.

28. oktober

Koncert moškega in ženskega zbora VIDOVO iz Šentvida v kulturnem domu na Gornjem Seniku.

10. november

MED MÜJROV IN RABOV, narečna glasba in recital o Müjri (Tine Mlinarič in Moirissimo quartet)

... november

Otvoritev razstave ustvarjalcev XVI. Mednarodne likovne kolonije v Monoštru. Izdaja kataloga.

... november

Seja predsedstva Zveze Slovencev na Madžarskem.

5. december

Miklavževanje za porabske malčke v Slovenskem domu.

9. december

Porabski božični bazar na dvorišču Slovenskega doma (žive jaslice – božične igre-oživitev šeg, božični program, skupno okraševanje božičnega drevesa in medenjakov).

december

Božični koncerti

Gyöngyi Bajzek
sekretarka ZSM

PLAN PROGRAMOV DRŮŠTVA PORABSKI SLOVENSKI PENZIONISTOV

za leto 2017

ponedeljek, 9. januar *

Seja/djilejš predsedstva v Slovenskom daumi v Monoštri.

januar-februar-marcíuš-apríliš

Začetni pa nadaljevalni računalniški tečaj (fizetős kezdő és haladó számítógépezései tanfolyam) želimo vküp spraviti za naše penzioniste, če si najdemo šaulo pa školnika.

ponedeljek pa torek, 23. in 24. januar

Gastronomska delavnica: pekli mo porabske specialitete (reteše, djabočne palanke) v Hiši jabolk pod vodstvom naši vertinj pa pico v Kúharjevi spominški izi na Gorejnjom Seniki pod vodstvom sodelavca iže Norbija Gyečeka.

Kulturna delavnica: za pevski zbor družstva, steri de se pripravlo na poletno prauško

petek, 03. februar

Otvoritev fotorazstave pa ogled digitalni kejpov Miškana Ropoša, člana našoga družstva v Slovenskom daumi v Monoštri.

nedela, 26. februar

VARAŠKI SLOVENSKI FAŠENEK z veselím programom v Monoštri v soorganizaciji vesi Sakaluvci - vaška samouprava, Slovenska narodnostna samouprava pa Gasilsko dröjštvo - pa Družstva penzionistov Rogašovci. Vcujo de eške vnuki članov družstva. Program dajo: Vinjski bratje iz Gederovec, Gorički padaši s Stankonom, Folklorna skupina Sakalauvci ZSM pa muzikanti »Nimam časa« DU Rogašovci. Fašenska veselica pa pogostitev v Slovenskom daumi, igrali do gorički muzikanti.

torek, 7. marec *

Seja/djilejš predsedstva v Slovenskom daumi.

ponedeljek, 14. marcíuš: »Porabske vasnice in Porabci v arhivski dokumentaj«

Marija Kozar Mukič, etnologinja z več strani nota pokaže s kejpí pa arhivskimi dokumenti, pripovedjanjom zgodovino porabski vasnic pa Varaša v Slovenskom daumi v Monoštri.

Srečanje s Francekom Mukičom, urednikom Radia Monošter, porabskim slovenskim pisatelom v Slovenskom daumi. Pogučavanja od njagvoga zgodovinskoga romana »Garaboncijaš«.

torek, 28. marec

OBČNI ZBOR/Velki djilejš. Poročilo (beszámoló) od dela pa gazdüvanja družstva v leti 2016, sprejem bilance (mérleg elfogadása). Sprejem programa pa proračuna za leto 2017.

Ustvarimo večfele potrebni sekcij (organizacijsko, kulturno, turistično, gastronomsko, rokodelsko).

Filmski klub: Programi do zdaj v leti 2017 v kejpaj. Kratki film od stari naši programov iz arhiva Slovenski utrinkov.

ponedeljek, 3. apríliš

Vüzemska rokodelska delavnica s pomočtjauv rokodelske sekcije DU Murska Sobota, na stero do pozvani slovenski dijaki pa vnuki naši penzionistov.

ponedeljek, 10. apríliš

Predvüzemska mala prauška k vöposvejtlenomi križi v Sakalauvca.

sobota 29. apríliš

Pomagali mo okinčati mlaj (majpan) na 1. maj pri Civilnom forumi v Monoštri

... majuš, juniuš

Paversko delo po indašnjom: sadili pa okapali mo kukarco za pav lupinja pa tikvi za pav guščic za lüjpanje.

ponedeljak, 8. majuš *

Seja/djilejš predsedstva v Slovenskom daumi.

torek, 23. majuš

Gora ziščemo Slovensko izo v Skanzeni Železne županije v Somboteli, gde de nas vodila predsednica sombotelske Slovenske samouprave, etnologinja Marija Kozar Mukič.

juniuš-juliuš-avgustuš-september-oktober

Drüžili, padašivali mo se, gda mo brali gobe pa drügi pav po goščaj. Če bau gobovi pav, napravimo si gobovi piknik.

torek, 6. junij

Enodnevni izlet s prauškov v Slovenijo, v sprvajanjí slovenskoga gospauda na fari Vasszécseny Ferenca Merklíja.

petek, 17. junij

Kamen polaužimo za Slovence v Monoštri na spomenik »Mali Triglav« v Andovci med programom Srečanja sombotelskih pa andovski Slovincov.

nedela, 9. juliuš

SREČANJE Z VESELIM GLASBENIM PROGRAMOM-PIKNIK v velkom šatori pri kulturnom daumi na Verici.

S svoji programom nas razveselijo: pevka skupina Spominčice iz Sombotela, gledališniki KUD Goričko Gornji Petrovci pa Humoristična skupina Nemaki iz Sela.

Piknik z veselico.

ponedeljek, 28. avgustuš

Pejška paut po brgaj »Rigo« pa »Fordjanin« v Otkaucvi, kama vcuj pozovemo domanje mlade pa mlajše.

sobota, 23. september

Na pozvanje za jubilejni dar sombotelski Slovincov mo z družstvom šli na Narodnostni den v Skanzen Železne županije v Somboteli. V kulturnom programu gora staupi Folklorna skupina penzionistk ZSM.

Srečanje s sombotelskimi Slovinci.

nedela, 15. oktober

Poglednemo si Trejzovo sénje v Murskoj Soboti pa se srečamo z vodstvom DU Murska Sobota.

ponedeljek, 16. oktober *

Seja/djilejš predsedstva v Slovenskom daumi.

...oktober

Kostanjovi piknik pri Hiši jabolk na Gorenjom Seniki, pred tistim mo brali kostanje na Gubičovom marofi na Gorenjom Seniki.

september-oktober

Čistili mo tikvi pri našoj vertinji Irenki Dančec v Slovenskoj vesi pa na v arendo vzeto grünti ali v Varaši ali Števanovci.

...oktober, november

Kukarco mo brali na kmetiji naše vertinje Irene Dančec v Slovenskoj vesi.

Kukarco mo brali pa völijpali zavolo lupinja za delavnico na v arendo vzetom grünti v Varaši ali Števanovci.

nedela, 26. november

PREDADVENTNO-BOŽIČNO SREČANJE na konci leta v Slovenskom daumi v Monoštri. Adventni-božični koncert Me PZ Vladimir Močan DU Murska Sobota.

Rokodelska delavnica: adventne vejnce mo si redli z žive brojce pa drügi okraskov pod vodstvom mladi cvetličark Marte Steinmetz pa Aniko Wachter Čičai v Slovenskom daumi.

Kulturna delavnica: pevski zbor družstva de se včüi adventno-božične pesmi.

Pozvani do slovenski dijaki pa vnuki naši penzionistov.

...december

Löjpanja tikvini guščic pri naši vertinji Irenki Dančec pa ali v Slovenskom daumi v Varaši.

sobota, 2. december

Miklaužovo srečanje v organizaciji Družstva penzionistov Rogašovci z gorenjoseniško sekcijo v Hiši jabolk na Gorenjom Seniki.

torek, 12. december

Gastronomska delavnica: pekli mo medene figice, »puszedli« v Hiši jabolk na Gorejnjom Seniki.

četrtrek, 28. december *

Delovno kosilo predsedstva/Munkaebéd az elnökség részére Sprejem Plana programov za leto 2018.

PREDSEDSTVO SI GORA DRŽI PRAVICO, ČE DE POTREJBNO, PLAN PROGRAMOV SKAUZ LETA LEKO SPRMENI!

Monošter, 09. 01. 2017

Klara Fodor
predsednica

ŽELEZNA ŽUPANIJA

Veliki zvončki

S 1. marcom se začne sprtulejt, pa kak če bi tau znali, zdaj začnejo cvesti veliki zvončki (tőzike). Te bejle rauže so tak 10-15 cm visike, od začetka marca do konca apríliša cve-tejo. Zdaj sprvoga ešče samo tü pa tam edna, edna rauža cve-te, sledkar, gda do že bola cve-te, po goštjaj vse bejlo baude. Na Vogrskom na najvejšom falati veliki zvončki v županiji Győr-Moson-Sopron v vesi Csáfordjánosfa rastejo. Če ranč negajo taši

velki falati, dapa v Železni županiji tö redno rastejo te rauže, sploj pa od tistoga mau, ka so zaščítene (védet). Najbola skrb je od tistoga mau majo, ka je nastau Nacionalni park Őrség. Zdaj če človek eden veliki zvonček dolavtrgne, za edno betvo deset djezero forintov štrafa plača, tak ka če stoj eden mali püšeu nabare pa ga zgrabijo, stau gezero forintov štrafa de mogo plačati. V Porabji največ veliki zvončkov vejn v Ritkarovci pri potoki raste, ta njiva rauž se vleče vse do Sakalovec. Prvin, gda je ešče leko brau te drauvne rauže, je tam telko lüstva bralo, ka so od mosta capaš napravli do doline veliki zvončkov, tak ka je ešče tisti tanajšo, steri ešče v življenji nej odo tam. Samo tau ne razmej, prvin gda so je brali, je ranč telko rauž cvelo kak zdaj, gda edno betvo ne smej niške nej dolavtrgniti.

Karči Holec

OD SLOVENIJE...

Borba za zaščito vina teran

Proizvajalci terana so se v Bruslju – tja se je odpravilo približno 50 predstavnikov Civilne iniciative za spoštovanje zaščite vina teran – srečali s komisarjem za kmetijstvo Philom Hoganom. »Res, nad pričakovanji. Komisar nas je sprejel in nas poslušal uro in pol,« je po sestanku povedal predsednik civilne iniciative za zaščito terana Marjan Colja. Komisar je po besedah Colje povedal svojo plat zgodbe, a na koncu so imeli vsi možnost povedati argumente, pri čemer so predstavili tudi nekaj dejstev, ki jih komisija ni vedela. »Gre predvsem za hrvaško dokumentacijo, ki je v nekaterih delih ponarejena, in moram reči, da je bila to neka nova informacija za komisijo,« je dejal Colja in napovedal, da se bodo proizvajalci terana pritožili tudi pri evropskem uradu za boj proti goljufijam Olaf. Prav tako se bodo intenzivno nadaljevale priprave na tožbo proti Evropski komisiji na Sodišču EU.

Porast števila žensk v zaporih

»Od leta 2010 do današnjega dne je porast števila zaprtih žensk skoraj stoodstoten,« je razkril Jože Podržaj, direktor Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij (URSIKS) in dodal, »da si tega ne znamo razložiti, menimo pa, da je največji del odgovora v tem, da se družbena vloga žensk spreminja, da prevzemajo čedalje odgovornejše naloge - prihajajo v situacije, ki so povezane s čedalje večjimi tveganji, predvsem v poslovnem svetu, zato je tudi razumljivo, da se potem pojavlja tudi več odklonov od zakonitih ravnanj.« V začetku leta so sicer z odprtjem odprtega oddelka na Igu tamkajšnje zmogljivosti povečali s 86 na 103 postelje. Kljub temu je zapor še vedno prenapoljen.

Jubilej akademika dr. Antona Vratuše

TRETJI DAN V STO TRETJEM LETU - VSE NAJBOLJŠE!

Malo je v Sloveniji stoletnikov s tako iskrivim duhom, poglobljenim spominom in tudi s sproščenostjo. Ko poslušam Antona Vratuša, si težko predstavljam, da je ob toliko življenjskih preizkušnjah, tudi trpkih, ohranil toliko življenjske

Akademik dr. Anton Vratuša v pogovoru z Ernestom Ebenšpangerjem, predsednikom uprave dr. Šiftarjeve fundacije

energije in umirjenosti, s čimer preseneča vse, ki se z njim srečujemo. Hote ali nehote si ob Antonu Vratuši priklidem iz spomina pogovor z eno leto (še) starejšim pisateljem Borisom Pahorjem v Monoštru. Dva izobraženca, svetovljana z izjemnimi rezultati, uspehi, ki jih dopolnjujeta tudi zdaj, v drugem stoletju življenja; intelektualca v najširšem pomenu besede, rojena na nasprotnih polih male Slovenije, eden na primernem Goričkem, drugi na mejnem ali čezmejnem Primorskem.

Pregled biografije Antona Vratuše (21. februar 1915, Dolnji Slaveči), ki je študij slavistike končal ravno na začetku 2. svetovne vojne, nam pove, da se je ukvarjal z mnogimi stvarmi. Raziskoval je najrazličnejša družbena področja in poslanstva človekovega udejstvovanja ter sodeloval pri mnogih uspešnih projektih. Ukvarjal se je z literarno te-

orijo in jezikoslovjem (proučeval je narečje in govore na Goričkem in v Porabju), z zgodovino medvojnega časa, deloval v Organizaciji združenih narodov (kjer je zastopal nekdanjo Jugoslavijo), s sezonskim in izseljenstvom, zelo pozorno je

Odganjanje zime

25. februarja smo na Gornjem Seniku, v kulturnem domu, imeli pustno rajanje. Mladi, ki so se udeležili dogodka, so se našemili v različne maske.

Večer se je začel s povorko, na kateri je dvočlanska žirija (Gyöngyi Bajzek, sekretarka ZSM, in Katalin Dániel, pred-

sednica SNS Monošter-Slovenska ves) izbrala tri najboljše pustne maske.

Tudi tokrat sta imeli članici žirije težko delo, ampak sta kar hitro razglasili rezultate. Tretje mesto sta podelili paru, ki sta se našemila kot strela in oseba, ki jo je strela udarila. Na drugem mestu sta končala fant in dekle, ki sta zamenjala vloge. Prvo mesto je dobil gornjeseniški kmet. Posebno nagrado je žirija podelila mlademu naraščaju, ki ga je mama našemila kot zmaja.

Razglasitvi rezultatov sta sledila večerja in druženje. Mladi smo plesali do zgodnjega jutra in na tak način odganjali zimo.

Pustovanje je bilo izvedeno z delno finančno podporo Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu.

*Martina Zakocs
predsednica DPM*

Akademik dr. Anton Vratuša je še posebej povezan in navezan na Slovence na Madžarskem in avstrijskem Štajerskem. Njegovi spomini sežejo k dr. Avgustu Pavlu in so razprti k političnim spremembam, po katerih se je razmahnilo narodnostnopolitično, kulturno in deloma tudi izobraževalno življenje v Porabju. Ne opredeljuje se v eno smer, ampak poudarja pomen širšega sodelovanja in povezovanja v panonskem prostoru, kar je vseskozi izpostavljala tudi Vanek Šiftar,

eden redkih, ki je bil dobro seznanjen tudi s položajem gradiščanskih Hrvatov v Avstriji. Iz tistega obdobja so srečanja panonskih pravnikov, kulturno-zgodovinski simpozij Modinci in (žal) ugasla mednarodna likovna kolonija Pannonia. Vratuša je tudi stalen in pozoren bralec tednika Porabje vse od izida prve do najnovejše številke. V imenu bralecev in uredništva mu želimo zdrava in z nenehnim delom in snovanjem prežeta leta!

Tekst in foto: Ernest Ružič

porabje.hu

Nove publikacije

KLAVDIJA SEDAR: PORABJE NA STARIH SLIKAH

Publikacije, kakršno je pripravila dr. Klavdija Sedar, izdala pa Pokrajinska in študijska knjižnica z naslovom *Porabje na starih slikah*, ima večplastni pomen. Seznanja in sporoča nam, kaj se je dogajalo v prostoru in času, kjer živimo, in hrati ohranja dokumente (v tem primeru fotografije, pospremljene z osnovnimi informacijami), ki bi sčasoma izginili, pretežno iz osebnih arhivov ali predalov, omar, podstrešij. Naj mimogrede omenim, da imajo podob-

in etnoloških vsebin pomeni to gradivo izjemen dopolnilni vir drugega gradiva, saj so ti motivi pogosto edini ohranjeni slikovni dokumenti časa in kraja.«

Fotografije, objavljenih je 55, so razdeljene na posamezne tematske sklope s kratkim uvodnim besedilom, ki oriše vsebino posameznega področja. Motivi na fotografijah so v glavnem vezani na družinsko in družabno življenje, dogodke, ki zaznamujejo življenjsko pot posameznika,

no, sicer širše in na daljše obdobje zastavljen program raziskovalni tabori, ki jih v obmejnem slovenskem in madžarskem prostoru že vrsto let organizira Pokrajinski arhiv iz Maribora. Doslej so zbrali na tisoče pisnih in slikovnih dokumentov.

Klavdija Sedar poudarja: »Starejše slikovno gradivo predstavlja pomemben del kulturne zapuščine in je danes vse bolj dragocen zgodovinski vir za raziskovanje, saj daje vpogled v minuli čas, spoznavanje krajine, ljudi in način njihovega preteklega življenja. Predvsem za raziskovanje krajevne zgodovine

življenje Porabskih Slovencev ob različnih trenutkih in mejnikih njihovega življenja. Pod fotografijami so zapisani tudi osnovni podatki, če so le-ti na voljo, to je čas nastanka fotografije, kraj, dogodek in osebe na fotografiji.

Informacije in fotografije so prispevali István Császár z Gornjega Senika, Iluška Časar, Agica Holec, Balint Mešič in Anet Vajda iz Števanovec in Miška Ropoš z Verice-Ritkarovcev.

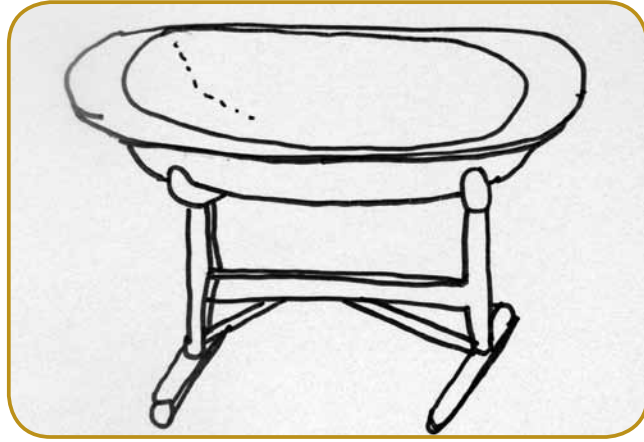
Pred fotografijami je natisnjen *Kratek zgodovinski oris Slovenskega Porabja*. Objavljeni so osnovni podatki, kjer je tudi zapisano,

V künji inda in gnes (9)

Korito in masitnjek – korito na stojalu – dagasztóteknő teknőlábbal

Inda je bila v künji peč, v šteroj so pekli krü za dva-tri kedne, 5-8 kolačov po 3 kilograme. Zvečer so nutprinesli v künjo korito in ga postavili na masitnjek, šteri je tak viski biu, ka je leko vertinja naleki mejsila. Korito je bilau z enoga falata lesa narejeno, masitnjek pa je emo dvej nogači.

V korito so zvečer nalekli melo in kvas, pa so dojpokrili s sal-

vejto, pod štero so djali dvej kijauki poprejk. Zrankma rano je vertinja začnila mejsiti testau za krü. K meli in kvasi je mlačno vodau cülejvala. Mejsila je tak, ka je z enoga konca na drugi konec korita dejvala testau tačas, ka se več nej piknivalo gor na roké.

Korito so tak čistili, ka so ga z ostrov žlicov postrügli. S testa, ka je tak vküpprišlo, so spekli postrüznjek (vakarcs). Te mali krüjek so dali najmenjšoma deteti v držini, šteroga so tö tak zvali, ka postrüznjek.

Gnes v bauti kipüjemo krü. Ništerni doma pečejo v redlini ali v električnom mašini. Mejsijo pa v plastičnoj posaudi.

Marija Kozar

da je Porabje geografsko, kulturno in narodnostno del prekmurskega Goričkega, od katerega je ločeno po pariški mirovni konferenci, po kateri je 9 porabskih vasi ostalo na Madžarskem. Čeprav so uvodna besedila kratka, iz njih izvemo kar veliko zanimivega. Že iz prvega o družinskem življenju vse do zadnjega o domačih in kmečkih opravilih. Kratko razmišljanje o pomenu publikacije je z naslovom *Iztrgati uničenju in pozabi* napisal mag. Franc Kuzmič. Na prvi predstavitvi v Murski Soboti (druga bo v

Porabju 17. marca), je direktorica Jasna Horvat postavila, da Pokrajinska in študijska knjižnica uspešno sodeluje s Porabjem na več področjih, tako nadaljuje že pred leti začete stike z županijsko knjižnico Dániel Berzsenji v Sombotelu, in se odloča tudi za nove oblike povezovanja s Porabjem, zlasti v dogovoru z Zvezo Slovencev. Posebej dobro obiskan je bil pravljčni večer za odrasle v Hiši jabolk na Gornjem Seniku, ki ga bodo ponovili 17. marca v Števanovcih.

Ernest Ružič

... DO MADŽARSKE

Uspešna madžarska filma

V zadnjem mesecu sta dva madžarska filma dosegla izjemne uspehe. Zlatega medveda 67. Berlinala je namreč prejel film *O telesu in duhu* (On body and Soul) režiserke Ildikó Enyedi. Žirija Berlinala se je za film madžarske režiserke odločila ne samo zato, ker ga določa izjemna obrtniška izurjenost, temveč zato, ker nas opominja na besedo, ki jo uporabljamo prereditelj. Ta beseda je sočutje, kot je to zapisala žirija. Režiserka je ob prevzemu nagrade povedala, da so si želeli ustvariti preprost film, ki ga je mogoče razumeti samo, če si človek dobrega srca.

Po lanski zmagi Savlovega sina, je tudi letos stala na zmagovalnem odru v Los Angelesu madžarska ekipa, ki je prejela Oskarja za kratek igrani film 'Mindeki' (Sing) v režiji Kristófa Deáka. Film nas popelje v madžarsko šolo v 90-ih letih prejšnjega stoletja in prikaže preko dejavnosti v pevskem zboru odnose in solidarnost med učenci (v razred pride tuja učenka) ter nasprotja med otroki in in učiteljico.

Vsak peti človek na Madžarskem ima stanovanjske probleme

Po podatkih Eurostat-a imajo na Madžarskem probleme s plačevanjem stanarine ali stanovanjskih stroškov v dveh milijonih gospodinjstev, kar pomeni vsakega petega državljana. Podobne probleme ima veliko manj ljudi v sosednjih srednjeevropskih državah, kot so na primer Slovaška, Češka ali Poljska. Zaradi pomanjkanja denarja 10 odstotkov prebivalstva ne more redno ogrevati svojega stanovanja ali hiše, v višegrajskih državah je ta delež le 5-odstotni. 15,5 odstotka živi v stanovanjih brez kopalnice ali stranišča, oz. v stanovanjih, kjer pušča streha ali ni zadosti svetlobe. Po mnenju analitikov t. i. stanovanjska beda v prvi vrsti ni povezana z gospodarsko močjo države, temveč z grešeno stanovanjsko in socialno politiko vlad, ki so v zadnjih 25. letih podpirale predvsem nakup ali gradnjo stanovanj in manj vzdrževanje starejših stanovanj ali hiš.

Če zdravdje slůži pa maš volau...

Gašpar, po domanjom Pufarin Vendel v Števanovca živejo z ženauv. Njina iža stoji skrak pri pauti proto Verice. Njigvi oča so z Verice od Žöjlini bili, mati pa iz Andovec Vučtjina bejla. Najbola je tak najdate, ka pred ramon vsigdar drva majo vküpsklajeno, dapa tak lopau kak karte. Največkrat vanej delajo, zato ka oni brezi dela so nikdar nej mogli ostati, nji je delo vsigdar veselilo.

- Vendel bači, vas je kelko bilau doma mlajšov?

»Nas mlajšov je osem bilau, štirge podje pa štiri dekle, v Andovci smo gorrasli kak so mati doma bili, oča so pa tak z Verice bili. Zdaj že samo dja živem, pa nejsem dja bejo najmlajši, zato ka Iluš pa Fronci sta mlajšiva bila.«

- Mesto je bilau, če je vas ranč dosta bilau, zato ka velki ram ste meli.

»Te je nej tak bilau kak zdaj, ka vsakšoma posaba ižo trbej. V edno posteli smo tak po pari spali, postale so pa edna za drugim bile, dveje iže so bile, pa itak smo vsi mesto meli.«

- Dosta ste mogli delati?

»Tistoga reda je sto nej delo? Mogo si doma delati, zato ka nej bilau fabrike pa te smo še vse z rokauv delali. Drugo pa tau, če stoj ne dela, te nejma nika, dapa gnesden mladi si že ovak brodiyo. Če pejnaze majo, te na tašo pocerajo, ka bi njim nej trbelo, šparati spoj ne vejo.«

- Vi ste tö znali šparati?

»Dja sem znau šparati že te, gda sem ešče doma bejo. Dostakrat sem se trgo z materdjov, gda je moje pejnaze, ka sem v omari emo, Froncija davala, on pa bejtjarsko špilo, zato ka njema plača nikdar nej dojšla. Gda sem vpa-met vzejo, ka pejnaze falijo, te sem materi pravo, aj ne dava moje pejnaze Froncija, on tö slůži, aj telko potori, tjelko ma, nej več.«

- Gde ste vi delali?

»Dja sem v gazdasaga (državno kmetijsko posestvo) delo, pa tam so me tö radi meli, zato ka dja sem nej tau gledu, gda osem vör dola-partee pa fertik, liki vsigdar sem tau gledu, aj delo tanapravim. Dja sem kočiš bejo pa dostakrat bilau, ka večer pa vnoči so me zgonili,

če kama trbelo titi, dja sem nikdar edno rejč nej pravo.«

- Gde je te gazdasag bejo?

»Dja sem na Fertódi pa v Györi

Pufarin Vendel z ženo

delo, pa tau je bejla moja velka sreča, zato ka te čas, gda sem nej bejo doma, so moje stariše, brate pa sestere taodpelali na Hortobágy. Plača je nej vej ga baug bejla, dapa tejtstoga reda je dela tö nej bilau, ka bi leko prebire, z Andovec so

Pufarin Vendel rad dela z drvami

ešče Šauštrski Števan, Zetjin Lajoš, Kovačin Kari bili tam, tak ka dosta nas je bilau.«

- Doma bi se bola splačalo gazdiivati, nej?

»Te nej, zato ka si vse mogo dola-davati, štrafali so edno pa drugo, tak se je pa te nej splačalo. Zemlé so pri nas töj po brgaj tö nej baug

vej, nej kak na Fertódi, gde je črna zemla bejla, pauv pa taši, ka sem v življenji dočas tašoga nej vido. Dveje leta sem tam delo na gaz-

dašaga, te sem rutjivo, potistim je vövdarila revolucija ešče prvin, kak bi dolazaslůžo, pa sem te tak nazaj domau prejšo.«

- Vam je nej namisli prišlo, ka bi odišli z rosaga?

»Leko bi večkrat odišo, zato ka sem priliko emo, najbola te, gda sem na Fertódi bejo, samo nejsem sto. Tam je dosta bilau, steri so prejkodišli, gda so vanej na mezevaj delali, s skonjski kaulami so vcujstanili, kak je draut bejo, deskau so poprejk drauta ličili pa so odišli. Od mene so znali, ka so stariške pa cejla družina na Hortobágyi, zato ka je agronomuš pravo, ka so prišli pa so pitali, kak se ponašam. Tam so od mene nika lagvoga nej prajli, zato ka dja sem tam vse baugo, ka so mena prajli.«

- Vi radi delate?

»Dja sem spoj rad delo pa ešče gnesden rad delam, samo zdaj ne morem tak, kak gda sem mladi bejo, zato ka me nodjé bolijo, nej čüda vej pa že 85 lejt se star. Dja sem vsigdar rad delo, mena je furt kratek den bejo, tak sem rad delo.«

- Gda je bilau najbaukše delati, gazdiivati?

»Mena je vsigdar dobro bilau, dja sem gazdiivo z marov, s svinjami, dosta sem pauvo na njivi, z broj-

cov, mena se je tau vse vidlo, kak sem že pravo, zato ka dja rad delam.«

- Prvin tašoga reda, gda drugo nej mogo delati v zimi, te ste v gauštjo odli delat?

»Prvin je tašoga reda trno v gauštjo nej mogo ojdti, zato ka je do pojasa snejg bejo, nej kak zdaj, ka nega snega. Prva lejta sem dja vsakšo zimau v gauštjo odo, tak si vido, tjelko drv sem emo töj doma. Dja sem nej samo kusta drva domau vozo, liki vejke sem tö vsigdar vöspuco, tak ka delo vsigdar bilau. Z vejkami je dosta dela, dapa mi je vse vösklestimo, zato ka te je čejsta gauštja. Mi vsakšo leto s čerdjauv Marikov pa z vnukom Zolinom kaulak demo po goštjaj pa vse vöščistimo, ka je tašo söjo ali potrejto. Z vejtmami doma nalagamo, ka je kusto, tejtstoga pa odamo, zato ka iz drugoga pejnaze ne prejda nutra.«

- Samo tau baja, ka drva nejmajo cejno.

»Doudji lejs je nej vrejdo odavati, dapa drva za nalagati se splača. Doudji borovi lejs, ka za rame gorazožagajo, se rejsan ne splača, spoj pa tistim nej, steri vse morajo plačati, kak podiranje tak vövožanje.«

- Vi tö v blati vozite domau?

»Kak ovak bi leko, gda Nacionalni park tau pravi, ka do konca marcüša vsakši mora drva domau zvoziti, če nej, te poštrafajo. Vsakši te vozi domau drva, gda je najvekšo blato, pa paut vse nanikoj dejejo, popravlati go pa ništje ne popravlja.«

- Tau mena povejte, kak trbej drva klasti, aj tak lopau vövidi, kak vi mate vküpsklajeno?

»Dja sem na tau aklavi, aj se drva lopau dolaskladejo, pa zdaj že vnuka Zolina tö nutravčín, aj na ednom tali gnako, lopau sklajeno baudejo.«

- V cejlo življenji pa še zdaj dosta delate, odkec mate telko mauči?

»Če zdravdje slöjži, te zato leko delaš, istina, volau tö moraš meti k deli, dja sem tau od svoje matere erbo, ona je fejst delavna bejla. Mena bi najvekši štraf tau bejo, če bi cejli den nikanej mogo delati.«

Karči Holec

Slovenske zgodovinske pripovedi – 10.

»Li vküp, li vküp, bauga gmajna!«

Ranč tak kak vseposedik indrik po Evropi so mogli slovenski pavri v 15.-16. stoletju začniti opravljati neagrarna dela tō, vej so pa mogli gospodarom peneze dojdavati. Tlaka (neplačano mujs delo za zemliškoga gospauda - robot) je ranč tak vsikdar vekša grtūvala. Nej pa je emo vsikši paver gnakoga bogastva: »gruntari« so meli cejlo gazdijo, na šteroj je leko držina živejla, »kajžari« so meli malo zemlé pa mali ram, »bajtari« so grūnta nej meli, ižo pa donk, »gostači« pa so ranč svojoga rama nej meli. Kauli 80 procentov paverskoga lūstva je živelu blūzi eksistenčnoga minimuma.

Tistoga ipa je bila agrarna kriza po cejloj Evropi. Po habsburški krajinaj pa so eške Törki tō robili, divdjale so dinastične bojne, nut so vderali Vaugri pod kralom Matjašom pa eške Benetke (Velence) z drūge strani. Pavri so mogli gospodarom vsikdar več dojdavati, tlaka se je vekšala - zavolo toga so fevdalci eške bole bogati gratali pa luksuzno živeli. Odavanje pa kŭpŭvanje paverskoga pauva so steli vcejlak prejkvzeti gospaudge pa varaši. Zavolo Törkov je rosag tō več porcov (davkov) pobero za sodayižo, prausni lidgé pa so ranč tak mogli za sodaka rukivati.

Lūstvi se je tau nikak nej vidlo, pa se je vsikdar več gučalo o »staroj pravdi«, o stari porcaj, šteri so bili dojspisani v »urbaraj«, knjigaj od porcov z grūnta. Pavri so steli zavolo modernizacije baukše živeti. Na konci srejdnjoga pa na začetki nauvoga vōka je na Slovenskom zatok več rabuk vōvdarilo: veuki paverski »punti« prauti gospodarsko-političnomi sistemi, ino lokalni, zavolo domanji problemov.

Na Koroškem so se pavri začnili povezŭvati že v drūgjoj polovici 15. stoletja, vej so pa v njino krajino brezi kontrole nutvderali Törki. V svojoj »paverskoj zvezi« so gospodarom prtīli, ka nedo več porcov plačŭvali, če je ne obranijo. Oprejta rabuka se je začnila leta 1478, gda so domanji gospa-

udge eške več penez terdjali. Koroškim pavrom so se pridružili rudarge (bányászok) ino drūgi majstri, sledik pa eške bližanji varašanci. Enjali so plačŭvati gospodarom, peneze so dali paverskoj zvezi, postavljali so svoje birauve ino plebanoše. Steli so se sami odlaučati od deželni porcov. Cesar je zapovōdo dojzbiti rabuko, tau so pa eške pred plemiškov sodayijov razgnali törski šeregi, šteri so ostali eške tri kedne robit v krajini. Gda so muslimani taodišli, so gospaudge na Koroškem spolauvili ino poštrafali paverske voditele.

37 lejt kisnej, leta 1515, je vōvdarila najvekša rabuka na Slovenskom: cuj so bili pavri s Kranjske, Štajerske ino Koroške. Začnila se je na več ejkstra

mejstaj, upornike (felkelők) je združŭvo lagvi žitek zavolo visiki porcov ino velki betegov, pa škoda zavolo trausenja zemlé v leti 1511. Depa bili so drūgi vzroki ranč tak: na priliko visika voda na Ljublanici, štera je zalejala njive, agresija zemliški gospaudov ino dojzapovejdanje ništerni meštrij.

Ejkstra središča so se začnili povezŭvati na začetki leta 1515. Pavri so napravili svojo »zvezo«,

V Zagrebi se pripravljajo na mantranje paverskoga prejdnja Matije Gubeca (kejp Otona Ivekovića)

depa so se nej pogučavali z odposlanci dežele. Raj so uni sami poslali svoje lidi k casari. Doma so prejkvzeli več gradov, rabuka se je - zvŭn našoga Prekmurja ino dežele Goriške - vužgala na cejlo Slovenskom. Gospaudge so vseposedik zbej-

Zaman je bilau pavrov dosta več, gospaudge so je vsikdar dojzbiti (Tolmince na kejp Toneta Kralja ranč tak)

žali v vekše varaše.

Centralnoga voditela so pavri nej meli, organizirani so bili kak liki prauti Törkom. Nej so bili vōnavčeni sodacke, meli so malo škeri. Največ je je vkŭper bilau 80 gezero, dosta menjša gospočka pa cesarska sodayija pa je je brž dojzbita pa vrazmo zagnala. Voditele so bujli ali obesili, pavrom so na Kranjskom naprejspisali nauve porce, zavolo rabuke pa so mogli plačŭvati eške »puntarski pfenig«. Več tlake je bilau za obnauvo na nikoj djani gradov tō.

Od velkoga punta smo erbali prve nadruknivane rejši v slovenskom geziki: »stara prauda« ino »leukhup, leukhup ... woga gmajna«, so kričali

slovenski pavri - je naštampano na papéri z nemškov pesmov od plačani sodakov.

Minaulo je skoro šest desetletij do nauve rabuke. Na grūntaj *Ferenca Tahyna* na Štajerskom ino Hrvaškem je vse spoj lagvo bilau za pavre, gospaud pa je eške grdau vōponŭco njine ženē pa čeri tō. Nemér se je začno že leta 1571, gda je čemerasto lūstvo zbito odposlanca gospauda, šteri je prišo po porce, edno leto kisnej pa so pavri tazagnali njegvo držino z grada Susedgrad. Na konci januara 1573 je *Ilija Gregorić* pauzvo k upori, pa grato prvi prejdjen paverske sodayiže.

Dosta pavrov se je navčilo vojskovanje v Vojnoj krajini prauti Törkom. Drūgi voditeu *Matija Gubec* je ovaško rabuko pelo, kak liki so bile preminauče: stvauriti je sto pravi paverski rosag pod samim cesarom. Upor je vōvdaro na bejdvej stranaj štajersko-rovačke grajnec, biu je spoj krepek, trpo pa je samo kratko. 29. januara so prejkvzeli rovački grad Cesargrad, po tistom so k sebi vzeli pavre kauli slovenskoga varaša Brežice pa v krajinaj Kozjansko ino Hrvaško Zagorje.

Glavne bitke (csaták) med pavri pa gospaudami so bile med 5. ino 9. februarom. Največ

Gubecovi upornikov - kauli tri gezero lūdi - so dojzbiti v eričnoj bitji pri vesi Stubica. Plemiči so se strašno vōdejavali. Matijo Gubeca ino drūge voditele so pred cerkvov svetoga Marka v Zagrebi kronali z žarečov železnov kronov, po smrti pa so njina tejlja na štiri tale vrazmo sekli.

Slejdnja velka paverska rabuka na Slovenskom je bila leta 1713 kauli varaša Tolmin pri reki Soči. Zatok je vōvdarila, ka so nutype-lali nauve rosačke porce na mesau pa vino, té peneze pa so grau-bo nutpoberali. Za en malo so pavri že terdjali »staro pravdo« - nej so bili samo prauti svojim gospaudom, liki prauti rosagi ranč tak. Vō so oslobaudili svoje tivariše iz vauze v Gorici, porūšili so več mitnic, ramov za pobe-ranje porcov. Stvaurili so krepko

paversko zvezo pa zdignili lūstvo na Kranjskom. Goriški pa kranjski gospaudge so prosili pomauč, rosag je poslo sodayižo iz Vojne krajine. Rabuko so dojspotrli, voditele pa obsaudili na smrt ali na dugo vauzo.

Zgodovina je pokazala, ka so pavri nindrik nej mogli dosegniti, ka so steli - rosag pa gospaudge so bili vsikdar krepši od nji. Lagvo so bili organizirani, njine sodayiže so nej bile povezane, falilo jim je škeri pa sodayčkoga znanja. Po dojzbitji rabuk so mogli čakati vse do cajtov cesarice *Marije Terezije* na srejdji 18. stoletja, štera je njine mantre malo ležejšje napravila.

-dm-

ŽE OD MALEGA JE TREBA STATI NA ODRU

Gledališka skupina na Doš Jožefa Košiča na Gornjem Seniku v minulih treh letih

Obstoj vsake narodnostne skupnosti je najtesneje povezan z ohranjanjem kulturne dediščine, med katero zagotovo spadajo razne kulturne skupine. Gre za različne generacije ljudi, ki se v prvi meri med seboj družijo, obujajo stare ali sprejemajo nove običaje, predvsem pa ob vsem tem potrjujejo svojo narodno zavest. Med vsemi temi skupinami, kjer se govori, poje, pleše, igra ... pa je zagotovo pomembno tudi gledališče. Že od malega je treba stati na odru, da izgubiš strah pred nastopanjem in si tudi kasneje lahko aktiven član kakršne koli kulturne skupine. Brez tega zavedanja bo prihodnost kulturnih skupin, tudi v Porabju, lahko zelo ogrožena.

Gledališka skupina na DOŠ Jožefa Košiča na Gornjem Seniku ima vsem znano dolgo in bogato zgodovino. Učenci so že od nekdaj radi nastopali na odru, bodisi kot dramski igralci bodisi kot lutkarji, in mnogi izmed njih so kasneje postali aktivni člani odraslih kulturnih skupin.

Nepoznavajoč položaj in stanje bogate kulturne zapuščine na Gornjem Seniku sem v šolskem letu 2013/14 prevzel vodenje gledališke skupine mladih gledališnikov na osnovni šoli. To je bil pravzaprav razlog, da sem se znašel v Porabju.

Prva generacija učencev, s katerimi sem začel delati, so bili: Arnold Vogrinčič, Balint Labric, Eliza Nagy, Brendon Schreiber in Laura Nemeth. Zagotovo brez pomoči seniške ravnateljice ge. Ildike T. D. ne bi šlo. Lotili smo se dramatizacije svetovno znane Grimmove pravljice Pepelka. Čeprav je osnovnih dramatiziranih besedil na spletu in v knjigah že ogromno, smo kaj hitro ugotovili, da bo, ne glede na izbiro teksta, treba še veliko sprememb. Otroci namreč niso razumeli vseh besed, stavki so bili pretežki, določenega besedila je

bilo preveč. Naši teksti so bili prečrtani, popravljeni, včasih že skoraj nepregledni. A najprej je bilo bistveno samo to, da so učenci vedeli, kaj govorijo in šele potem, kako bodo na

Pepelka

odru to povedali. Čeprav smo imeli problem še z moškimi in ženskimi vlogami (nismo imeli dovolj deklic, ki bi pokrile vse ženske vloge v igri), smo na koncu rešili tudi to. K sreči sta dva fanta bila pripravljena igrati tudi ženske vloge. Seveda smo se za sceno, rekvizite in kostume morali znajti sami. Premiero naše dramske igre »Pepelka« smo odigrali ob slovenskem kulturnem prazniku leta 2014 v monostrskem gledališču. Igro smo ponovili še na spomlad v gornjeseniškem kulturnem domu.

V naslednjem šolskem letu 2015/16 so h gledališki skupini, kot zunajšolski dejavnosti, prihajali naslednji učenci: Laura Nemeth, Eliza Nagy, Brendon Schreiber in Levente Nagy, kasneje se nam je pridružila še učenka Čenge Toth. To leto smo se lotili prekmurske pravljice Ferija Lainščka: »Zalika in Gusti«. Za razliko od prejšnjega šolskega leta, ko smo pri Pepelki imeli veliko prizorov, smo se letos odločili, da bomo imeli povezovalki besedila – bralki, ki bosta brali vmesni tekst, da bo pravljica lepše (s) tekla. Tudi tukaj smo se znašli pred veliko ovirami – največji

sta bili zagotovo »igranje violine« in »ples mlade ciganke«. A z vztrajnostjo in mnogokaterimi popoldanskimi petkovimi vajami smo nekako rešili tudi ti težavi – Zalika in Gusti sta

nosti: od športa, petja, plesa ... Pa še to je treba povedati: učenci, ki sodelujejo pri eni kulturni skupini, so največkrat tudi člani ostalih kulturnih skupin. »So pač talentirani za to«, radi rečemo danes. Zato je treba upoštevati tudi njihove želje in interese. Veliko učencev pa tako ali tako nimamo na šoli. Tako so se v letošnjem šolskem letu h gledališki skupini prijavi naslednji učenci: Eliza Nagy, Levente Nagy, Kevin Takač, Mate Labric in Čenge Toth. Z učenci smo začeli zelo sproščeno: najprej smo v mesecu septembru razvijali razne dramske tehnike: od mimike, kretenj, pantomime, gibanja na odru ... nekajkrat smo skupaj celo zapeli in zaplesali. Šele konec septembra smo začeli delati z besedilom. Tokrat je bila naša osnova slovenska ljudska pravljica s Štajerskega »Sedem laži«. Gre za prijetno, hudomušno, sorazmerno kratko igrico, ki smo jo priredili tudi tako, da smo jo postavili v naš prostor (zgodba se dogaja na Gornjem

Sedem laži

Letošnje šolsko leto pa je prineslo največjo spremembo. Torej to, da sem s septembrom postal še učitelj asistent. Človek bi rekel, da je to za neko zunajšolsko dejavnost prednost, saj sem vsakodnevno na šoli in imam več možnosti, da lahko vadim z učenci. A treba je vedeti, da imajo učenci danes poln urnik raznih dejav-

Seniku, glavna igralca govori ta »po domanje«). Prav zaradi tega smo imeli spet nekoliko več dela. Če je nekoč še veljalo, da učenci v šolo prinesejo vsaj domanji jezik, lahko danes govorimo zgolj še o nekaterih besedah. Seveda so tudi te »domače besede« dobrodošle in jih pri učenju slovenščine upoštevamo (narečje je del jezika),

vedar je včasih med besedami takšna velika razlika, da učence na koncu samo »zmešamo« in več ne vedo, kaj je slovensko, kaj je porabsko in kaj je madžarsko. Da ne omenjam še moje materinščine »goričkega narečja«. A skoraj vsakotedenske petkove vaje so se obrestovale, čeprav sem moral včasih tudi sam, zaradi bolezni učencev, priskočiti na pomoč in odigrati kakšno vlogo. Učenci so takrat zelo uživali in tudi sami so lahko opazili, da je oder »velika igra«. Z našo igro Sedem laži smo želeli pri izgovorjavi (zaradi manjšega obsega besedila) »izpliti« čim več besed – tako v knjižni slovenščini kot v narečju. Po premieri, ki smo jo imeli ob praznovanju slovenskega kulturnega praznika 10. februarja na Gornjem Seniku, lahko po navdušenju občinstva napišem, da nam je »skoraj uspelo«. Čeprav vedno rečem: »Nikoli ni tako dobro, da ne bi moglo biti boljše.« Predstavo bomo ponovili še to pomlad, ko se bodo, tako kot vsako leto, na gornjeseniškem odru, predstavile vse kulturne skupine na DOŠ Jožefa Košiča. Lepo vabljeni.

Slovenska gledališka in filmska igralka Milena Zupančič, ki je bila v Sloveniji odlikovna z najvišjimi nagradami, je nekaj let nazaj nastopila v svoji biografski igri z naslovom: »Vsaka dobra zgodba je ljubezenska zgodba«. Tudi sam se poskušam držati tega načela, tako skozi izbrana besedila, predvsem pa skozi dožemanja učencev. Želim si, da se učenci na odru počutijo dobro, da kljub majhen tremi v nastopu uživajo, predvsem pa je moja želja ta, da bodo z delom nadaljevali tudi, ko bodo odrasli. V Porabju je to za »preživetje kulturnih skupin« edina nujna pot in šole imajo pri tem zelo pomembno vlogo.

Besedilo: Nino Gumilar
Slike: Arhiv DOŠ Jožefa Košiča Gornji Senik

PETEK, 10.03.2017, I. spored TVS

5.55 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 11.15 Vem!, kviz, 12.00 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 12.25 Danes dol, jutri gor: Bio-eko-vegi projekt 2., slovenska nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Studio 3, 15.20 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 16.05 Duhovni utrip: Reformacija srca, 16.25 Profil, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Slovenski magazin, 17.55 Novice, 18.00 Infodrom, tednik za otroke in mlade, 18.10 Pujsa Pepa: Ogljedala, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 21.25 Na lepše, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.05 Alice ne živi več tukaj, ameriški film, 0.55 Profil, 1.20 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.45 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.40 Info-kanal

PETEK, 10.03.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.40 To bo moj poklic: Zlatar, 9.05 Slovenski vodni krog: Bistrica, dokumentarna nanizanka, 9.50 Bleščica, oddaja o modi, 10.35 Na obisku, 11.00 Halo TV, 11.50 Dobro jutro, 13.30 Dober dan, 14.25 Biatlon - svetovni pokal: sprint (M), 15.40 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja, 16.20 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.00 Taksi, kviz z Jožetom, 17.45 Evropsko prvenstvo v streljanju z zračnim orožjem, 18.55 Alpsko smučanje - svetovni pokal: veleslalom (Ž), 1. vožnja, 20.05 Zvesti soprog, nemški film, 21.55 Alpsko smučanje - svetovni pokal: veleslalom (Ž), 2. vožnja, 23.00 Polnočni klub: Pozno starševstvo, 0.15 Svetovni popotnik: Sveta dežela: Izrael, 1.05 Glasbeni spoti, 2.05 Biatlon - svetovni pokal: sprint (M), 3.20 Alpsko smučanje - svetovni pokal: veleslalom (Ž), 1. vožnja, 4.15 Alpsko smučanje - svetovni pokal: veleslalom (Ž), 2. vožnja, 5.20 Glasbeni spoti,

SOBOTA, 11.03.2017, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Otroški program: Op 10.50 Vina sveta, razvedrilno potopisno kulturna oddaja, 11.40 Tednik, 12.40 Kaj govoriš? = So vakeres? 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja, 13.50 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja, 14.30 Osamljeni planet - 1000 fantastičnih doživetij: Stavbarske mojstrovine, 15.05 Planet Zemlja (II.): Travnate planjave, koprodukcijska dokumentarna serija, 16.00 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Oblikovanje vrtov: Vrt na balkonu, 17.45 Taksi, kviz z Jožetom, 18.00 Pregreha brez greha, kuharska oddaja, 18.30 Ozare, 18.40 Kalimero: Zlati zmaj, risanka, 19.00 Dnevnik, Utrip, Šport, Vreme, 20.00 Kdo bi vedel, zabavni kviz, 21.15 Bučke, satirično informativna oddaja, 21.40 Prevara (II.), ameriška nadaljevanka, 22.40 Poročila, Šport, Vreme, 23.15 Grigris, francosko-čadski film, 0.50 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.15 Dnevnik, Utrip, Šport, Vreme, 2.10 Info-kanal

SOBOTA, 11.03.2017, II. spored TVS

6.30 10 domačih, 7.00 Najboljše jutro, 9.15 Dober dan, 10.15 Na lepše, 11.00 Biatlon - svetovni pokal: sprint (Ž), 11.55 Biatlon - svetovni pokal: zasledovalna tekma (M), 12.55 Tehnika ljudstvu, dokumentarni film, 14.00 Popšop, 14.45 Čarokuhinja pri atu: Savinjska dolina, 15.10 Biatlon - svetovni pokal: zasledovalna tekma (Ž), 16.05 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski skoki (M), ekipna tekma, 18.55 Alpsko smučanje - svetovni pokal: slalom (Ž), 1. vožnja, 19.55 Deskanje prostega sloga - svetovno prvenstvo, snežni žleb, 21.55 Alpsko smučanje - svetovni pokal: slalom (Ž), 2. vožnja, 23.00 Nocoj v Palladiumu, 23.50 Popšop, 0.20 Vlado Kreslin - Moji dnevi, koncert, 1.25 Bleščica, oddaja o modi, 2.00 Glasbeni spoti, 3.00 Deskanje prostega sloga - svetovno prvenstvo, snežni žleb, 4.20 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski skoki (M), ekipna tekma, 5.10 Glasbeni spoti, 6.15 Popšop,

NEDELJA, 12.03.2017, I. spored TVS

7.00 Živ zav, otroški program, 10.10 Danov Dinosvet: Mini dinosaver; Tri mlade paleontologinje, kanadska otroška nanizanka, 10.50 Priluhnjimo tišini, izobraževalna oddaja, 11.20 Ozare, 11.25 Obzorja duha: Srečen pri delu, 12.00 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 15.00 Čarokuhinja pri atu: Posavje, 15.25 Modna hiša Velvet: Nič ni tako preprosto, španska nadaljevanka, 16.45 Kino Fokus, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Vikend paket, 18.35 Tilka in prijatelj: Hektor in strašni volk, risanka, 19.00 Dnevnik, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 20.00 Več po oglasih: Izginotja, slovenska nadaljevanka, 20.30 Intervju, 21.20 Stranpoti evgenike, francoska dokumentarna oddaja, 22.45

Poročila, Šport, Vreme, 23.15 Irena Grafenauer, Simfoniki RTV Slovenija in Anton Nanut (W. A. Mozart), 23.40 Slovenski sodobni ples: M. Farič: 3. OLO, 23.50 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.15 Dnevnik, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 1.10 Info-kanal

NEDELJA, 12.03.2017, II. spored TVS

6.45 Duhovni utrip: Reformacija srca, 7.00 Glasbena matineja, 8.50 Posebna ponudba, izobraževalno-svetovalna oddaja, 9.40 Oblikovanje vrtov: Vrt na balkonu, 10.20 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski skoki (Ž), 12.20 Mira Marko, dokumentarni portret, 13.25 Avtomobilnost, 14.00 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski skoki (M), 16.10 Biatlon - svetovni pokal: mešane štafete, 17.30 Evropsko prvenstvo v streljanju z zračnim orožjem, 18.30 Biatlon - svetovni pokal: posamična štafeta, 19.50 Žrebanje Lota, 20.00 Planet Zemlja (II.): Mesta, koprodukcijska dokumentarna serija, 20.50 City folk - Obrazi mest: Ciudad de Mexico, dokumentarna oddaja, 21.15 Hilda, mehiški film, 22.40 Bučke, satirično informativna oddaja, 23.00 Vikend paket, 0.15 Glasbeni spoti, 1.20 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski skoki (M), 3.05 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski skoki (Ž), 4.40 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti,

PONEDELJEK, 13.03.2017, I. spored TVS

5.55 Utrip, Zrcalo tedna, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.15 Pregreha brez greha, kuharska oddaja, 10.40 10 domačih, 11.15 Vem!, kviz, 11.55 Kaj govoriš? = So vakeres? 12.30 Danes dol, jutri gor: Boro in njegove nadnaravne sposobnosti, slovenska nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Panoptikum, 14.25 Osmi dan, 15.00 Dober dan, Koroška, 15.30 Armanova skrivnost: Dajana, nemška mladinska nadaljevanka, 15.55 Z glasbo in s plesom, 16.25 Profil: Fabrizio Montecchi, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Adrenalinci: Potapljanje, dokumentarna serija o mladostnikih, 17.55 Novice, 18.00 eTeVe, 18.10 Ozi bu: Halo, je kdo tam?, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tednik, 21.00 Studio city, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.05 Pisave: Portret Jaroslava Skrušnjaja, 23.40 Glasbeni večer, 0.35 Profil: Fabrizio Montecchi, 1.00 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.25 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.20 Info-kanal

PONEDELJEK, 13.03.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.50 To bo moj poklic: Zlatar, 9.35 Slovenski vodni krog: Bloščica, dokumentarna nanizanka, 10.15 Ženska, 2. del, dokumentarni film, 11.20 Dobro jutro, 14.00 Polnočni klub: Pozno starševstvo, 15.10 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja, 16.15 Avtomobilnost, 16.45 Taksi, kviz z Jožetom, 17.25 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski skoki (M), kvalifikacije, 18.40 Migaj raje z nami, oddaja za razgibano življenje, 19.05 Otroški program: Op! 20.00 Svetovni popotnik: Barcelona, vodnik po mestu, 20.50 Popravljen krivica (III.), ameriška nadaljevanka, 21.35 Varna hiša, angleška miniserija, 23.05 Bergmanova in Magnanijeva - vojna vulkanov, dokumentarni film, 0.00 Glasbeni spoti, 1.05 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski skoki (M), kvalifikacije, 2.15 Zabavni kanal, 5.20 Glasbeni spoti,

TOREK, 14.03.2017, I. spored TVS

5.40 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 11.15 Vem!, kviz, 11.45 Obzorja duha: Srečen pri delu, 12.25 Danes dol, jutri gor: »Bejbi bum«, slovenska nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Studio city, 14.40 eTeVe, 15.00 Potepanja - Barangolások, oddaja TV Lendava, 15.30 Otroški program: Op! 16.30 Po Sloveniji, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Posebna ponudba, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.55 Novice, 18.05 Poldi: Dan, ko sta Poldi in Lili odkrila inkovski tempelj, risanka, 18.10 Pavle, rdeči lisjaček: Pavle abrakadabra, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Oproščen, norveška nadaljevanka, 20.50 Kriz in pištola, italijanska dokumentarna oddaja, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.05 Pričevalci, dokumentarna oddaja, 0.10 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.35 Po Sloveniji, 1.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.55 Info-kanal

TOREK, 14.03.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.40 To bo moj poklic: Vzdrževalec tekstilij, 9.20 Slovenski vodni krog: Rašica, dokumentarna nanizanka, 10.05 Hribovci pod krilom, dokumentarna oddaja, 10.50 Utrinek - zgodbe priseljencev: Ibrahim Kasabji, izobraževalno-svetovalna oddaja, 11.00 Dobro jutro, 12.55 Deskanje na snegu - svetovno prvenstvo, paralelni veleslalom, 14.15 Kdo bi vedel, zabavni kviz, 15.45 Čarokuhinja pri atu: Idrijsko, 16.15 Ta-

kisi, kviz z Jožetom, 16.55 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski skoki (M), 19.05 Otroški program: Op! 20.00 Digitalno razstrupljanje, francoska dokumentarna oddaja, 20.55 Prava ideja, 21.30 Nocoj v Palladiumu, 22.15 Votla krona, angleška nadaljevanka, 23.05 Težavna vzgoja, ameriški film, 0.50 Glasbeni spoti, 1.55 Deskanje na snegu - svetovno prvenstvo, paralelni veleslalom, 3.15 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski skoki (M), 5.00 Zabavni kanal, 5.20 Glasbeni spoti,

SREDA, 15.03.2017, I. spored TVS

5.40 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 11.15 Vem!, kviz, 11.50 Pisave: Portret Jaroslava Skrušnjaja, 12.25 Danes dol, jutri gor: Županske volitve, slovenska nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Intervju: dr. Ernest Petrič, 14.35 Duhovni utrip: Reformacija srca, 15.00 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 15.40 Male sive celice: OŠ Narodnega heroja Maksa Pečarja in OŠ Gornja Radgona, kviz, 16.30 Po Sloveniji, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Turbulenca, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.55 Novice, 18.05 Zajček Belko: Prvič, ko sem ves dan gledal televizijo, risanka, 18.10 Pipi, Pupu in Rozmari: Smeh, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.05 Dobra žena, srbsko-bosansko-hrvaški film, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.05 Zaljubljen v mir: Bertha von Suttner in Alfred Nobel, avstrijski film, 0.40 Turbulenca, izobraževalno-svetovalna oddaja, 1.15 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.40 Po Sloveniji, 2.05 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 3.00 Info-kanal

SREDA, 15.03.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.35 To bo moj poklic: Vzdrževalec tekstilij, 9.00 Slovenski vodni krog: Gruberjev prekop, dokumentarna nanizanka, 9.40 10 domačih, 10.30 eTeVe, 11.00 Dobro jutro, 12.55 Deskanje na snegu - svetovno prvenstvo, paralelni slalom, 14.15 Prava ideja, 14.45 Vikend paket, 16.25 Alpsko smučanje - svetovni pokal: smuk (M), 17.55 Alpsko smučanje - svetovni pokal: smuk (Ž), 19.00 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski skoki (M), kvalifikacije, 20.00 Žrebanje Lota, 20.10 Dmitrij Šostakovič, človek z mnogimi obrazy, koprodukcijski glasbeno-dokumentarni film, 21.05 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek, 22.00 Bleščica, oddaja o modi, 22.30 Aritmija, 23.00 Aritmični koncert - Noctiferia, 0.35 Glasbeni spoti, 1.40 Deskanje na snegu - svetovno prvenstvo, paralelni slalom, 3.05 Zabavni kanal, 5.15 Glasbeni spoti,

ČETRTEK, 16.03.2017, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 11.15 Vem!, kviz, 11.45 Turbulenca, izobraževalno-svetovalna oddaja, 12.25 Danes dol, jutri gor: In potem svizec zavije čokolado, slovenska nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Vojna za semena, francoska dokumentarna oddaja, 14.25 Slovenski utrinki, oddaja madžarske TV, 15.00 Brez meja - Határtalan, oddaja TV Lendava, 15.30 Svetovni popotnik: Barcelona, vodnik po mestu, 16.30 Po Sloveniji, oddaja TV Maribor, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 17.55 Novice, 18.00 Utrinek - zgodbe priseljencev, izobraževalno-svetovalna oddaja, 18.05 Knjiga o džungli: Safari: Gnezdlo, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tarča, Globus, Točka preloma, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.05 Osmi dan, 23.40 Panoptikum, 0.30 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 1.00 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.25 Po Sloveniji, oddaja TV Maribor, 1.50 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.40 Info-kanal

ČETRTEK, 16.03.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.00 To bo moj poklic: Tesar, 8.40 Slovenski vodni krog: Brestanica, dokumentarna nanizanka, 9.05 Na lepše, 9.50 Kino Fokus, 10.00 Slovenski magazin, 10.40 Svet edincev, dokumentarni film, 11.45 Dobro jutro, 14.40 Posebna ponudba, izobraževalno-svetovalna oddaja, 15.20 Oblikovanje vrtov: Vrt na balkonu, 15.45 Taksi, kviz z Jožetom, 16.25 Alpsko smučanje - svetovni pokal: superveleslalom (Ž), 17.30 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski skoki (M), 19.00 Alpsko smučanje - svetovni pokal: superveleslalom (M), 20.00 Vina sveta, razvedrilno potopisno kulturna oddaja, 20.50 Avtomobilnost, 21.20 Občudovani, avstralsko-francoski film, 23.10 Slovenska jazz scena, 0.10 Glasbeni spoti, 1.10 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski skoki (M), 2.25 Alpsko smučanje - svetovni pokal: superveleslalom (Ž), 3.35 Alpsko smučanje - svetovni pokal: superveleslalom (M), 4.35 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti,

FORNÁRARTISZTER KÖNYVTÁR MŰKÖDŐSÉG

V sklopu projekta

Obujamo dediščino
predstavljamo monografijo

Porabje na starih slikah

Življenje in običaje, ki jih je zabeležilo fotografsko oko, bosta ob starih slikah obudila

dr. Klaudija Sedar in Mihály Ropos

Večer nam bodo s pravljicami za odrasle popestrile pripovedovalke
Metka Sraka, Ana Sušec, Vesna Radovanović in Mária Szvétécz

Vabljeni v Kulturni dom v Števanovce, v petek, 17. marca 2017, ob 17. uri.

Izdajo publikacije je omogočil
Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Števanovska bauta pride k vam domau!

V Števanovci, Otkauci, na Verici, v Ritkarovci, Andovci pa na Dolejnjon Seniki števanovska bauta pride domau!

Pozovite našo bauto po telefoni zazranka do 8. vöre, povejte, ka bi tjöjpili, pa vam eštja dopodneva pripelamo k vam domau. Ponujamo vam friško mesau, frišnje žemlé, kif-line pa pogačice, pokaraj

pa vse drügo, ka vam domá trbej. Za najmenja dveje djezero forintov si morate pristólati, te vam leko pripelamo domau.

Naš telefon je:
350-026 ali leko pozovete
Zoltána Nagya tö po telefoni
0630/640-1561.

SPOZNAJTE NAŠO ŠOLO, KI IMA ZELO DOBRE STIKE S STARŠI, ODPRTA JE IN MNOGOSTRANSKA!

DAN ODPRTIH VRAT NA DVOJEZIČNI OSNOVNI ŠOLI V ŠTEVANOVCIH BO:
20. marca 2017, od 8.00 – 11.00

V obnovljeni šoli pričakujemo vse starše, ki imajo bodoče prvošolce, in tudi tiste, ki že imajo svoje otroke na naši šoli.

Posebnosti:

- pouk prilagojen posameznikovim sposobnostim,
- zaupen stik med učiteljem in učencem,
- učenje slovenskega in nemškega jezika,
- krožki (lončarstvo, pevski zbor, šport, slovenska plesna skupina, rokodelstvo, citre,) brezplačni učbeniki, tabori, izleti,
- mirno, zdravo okolje,
- prevoz iz Monoštra z rednim avtobusom.

Vljudno vabljeni!

PROGRAM:

8: 00 - 8: 45	Splošne informacije o šoli
8: 55 - 10:35	Ogled pouka
8: 55 - 9: 40	Madžarščina - 1. razred
9: 50 - 10: 35	Slovenščina - 1. razred
10: 40 - 11:00	Pogovarjanje

Tel: 06 94-436006 ali (06307993952)

RADIO MONOŠTER
FM 106.6 MHz

RADIO MONOŠTER

9970 Szentgotthárd, Gárdonyi u.1.
info@radiomonoster.hu
Tel/Fax: +36-94-554-126

Szentgotthárd / MONOŠTER 106.6 MHz
Felsőszölnök / Gornji Senik 97.7 MHz

Vsak dan / Naponta : 12.00-16.00

FOTOGRAFIJA TEDNA

Bendeguz Vagner: Moj pes me gleda skozi okno (4. razred)

Porabje

TEDNIK
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrttek
Založnik:
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika:
Jože Hirnök

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov založnika in uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.
Lendavska 1; 9000 Murska Sobota; Slovenija

Časopis izhaja z denarno pomočjo Ministrstva za človeške vire (EMMI) ter Urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu.
Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR ali 52 USD.

Številka bančnega računa: HU75
11747068 20019127 00000000,
SWIFT koda: OTPVHUBB

Bendeguz Vagner: Moj pes me gleda skozi okno (4. razred)

učenci preveč zasedeni s »fašenkom«, zato niso imeli časa poslati dosti fotografij. Sicer pa se prebujajo že tudi »sprotoljetke« in kdo ve, če naslednjič že ne bodo na »kejpih« kakšne lepe rožice.

Levente Nagy: Verica-Ritkarovci na oblačen dan

Stefánia Drávecz: Fašanska maska iz filma 101 dalmatinec in moj pes (5. razred)

Pripisano: Ta teden so bili

(učitelj Nino)